

בגין וגלאם בעד.
ברק ותמיר נגד.
מה יהיה גורל
החגיגה הכללית?

הרעיון ריחף בחלל האוויר זמן רב. לא היה לו תומך נלהב יותר מאשר מנחם בגין. מתן חגיגה כללית ביום העצמאות ה-30 של המדינה היה מעניק לחג ממד דרמטי. במישטרים רבים נהוג לתת חגיגה כללית לית כאשר שליט חדש עולה לשלטון, או כאשר המדינה נוחלת ניצחון גדול במלחמה. בארץ חל מהפך מדיני בשנה ה-29 לקיום המדינה, והחגיגה הכללית לרגל יום-השנה ה-30 יכלה, לדעת בגין, לציין גם מאורע זה בצורה הומאנית ומאירה-עיניים.

אולם כמו רעיונות רבים של מנחם בגין, גם זה דהה במהירות. 80% חוזרים. בראש המתנגדים הת-ייצבה אישיות רבת-מישקל: היועץ הר-מישפטי לממשלה, אהרון ברק. שיוקרתו עולה בהתמדה.

ברק הסתמך על סטטיסטיקה של תוצאות החגיגה הכימעת-כללית הקודמת, ש-ניתנה אחרי מלחמת ששת-הימים. סט-טיסטיקה זו הוכיחה כי כ-80% מן המ-שוחזרים חזרו לכלא תוך שלוש שנים, בעיקבות ביצוע עבירות חדשות.

דעתו של ברק מצאה תומך נלהב בשר-המישפטים, שמואל תמיר. תמיר אינו מת-כב את ברק ומקנא בו, אך במקרה זה מצא לנכון לתמוך בו. ייתכן שאחת הסי-בות היתה נעוצה בעובדה כי מנחם בגין, שנוא-נפשו של תמיר, תומך בחגיגה.

50% חוזרים. התנגדותו של ברק לחגיגה מובנת. ברק מנצח על מנגנון התביעה הכללית, הכורע גם היום תחת נטל עבודתו. אם יגדל מיספר התיקים החדשים, בעיקבות שחרור עבריינים ש-יבצעו עבירות חדשות, יטיל הדבר מעמס נוסף על אנשיו.

בראש המחנה הנגדי התייצבה אישיות, שגם היא צוברת יוקרה בהתמדה. זהו חברה-הכנסת הצעיר דויד גלאס, איש הר-מפד"ל, יו"ר ועדת החוקה-חוקי-מישפט עורכי-דין בעל השקפות ליברליות.

גלאס גילה סטטיסטיקה מוסמכת, הסר-תרת את זו של היועץ המישפטי. מומחה אובייקטיבי, שערך מחקר מטעם האוני-ברסיטה, קבע כי רק 50% מן העבריינים ששחררו בחגיגה הכללית האחרונה חזרו לכלא תוך שלוש שנים. משמע: כמחצית המשוחררים חזרו למוטב.

בן של אסיר
"אני רוצה את אבא"

משפחות אסירים

ארבעה פצועים ושמונה עצורים

בתי המפגינים — אם יוחלט על כך במטה המישטרה — לעצור אותם או סתם לאיים. דן סממה, כתב הטלוויזיה, רטן בקול: "ל-טלוויזיה אין מצלמות משוכללות כאלה, אבל למישטרה יש."

"בגין בוגד!" שרה, אשר סירבה להזדהות בשמה המלא, אשת אסיר ה-שפוט לשנים רבות, קראה טכסט מוכן ברמקול, ביקשה את "מר בגין" לשקול מחדש את ביטול החגיגה לאסירים (ראה לעיל). מני כהן, עוזרו של ח"כ צ'ארלי ביטון, איש הפנתרים אשר בחד"ש, הטף ממנה את הרמקול וקרא: "בגין בוגד!" כ-500 איש שרכו דרכם ביום הרביעי האחרון לעבר כיכר הדוידקה ברחוב יפו בירושלים. הם באו להפגין נגד ביטול הבטחתו של ראש-הממשלה בדבר חגיגה לאסירים, לכבוד עליית הליכוד לשלטון ו-30 שנות המדינה. בכיכר הדוידקה היה מי שהודיע, שהמישטרה העבירה את הר-הפגנה לכיכר מנורה, לא הרחק מבניין הכנסת הישנה בירושלים. בדרך, בין הר-דוידקה למנורה, נשרו כ-200 מפגינים.

היו ביניהם קרובי אסירים, פנתרים, מפגינים מיקצועיים, אנשי השמאל הקר-יוני ופעילות התנועה לשיחרור האשה, שחילקו כרוזים בעד התרת הפלות חופ-שיות. היו שנאמו, היו שצעקו לתוך הר-מיקרופון, היו שעמדו והיו שישבו על הארץ. הקהל היה שקט — עד לסיימה הרשמי של ההפגנה. אז קראה שרה ל-מפגינים לצעוד לכיוון ביתו של ראש-הממשלה, ברחוב בלפור. מפקד מרחב ירושלים, תת-ניצב בן-אליהו, שפיקה על השוטרים ששמרו על המפגינים, מיהר לע-בר מכוניתו. הוא הזעיק באלחוט כוחות מישטרה ומישמר-הגבול אל ביתו של ראש-הממשלה. לאחר עשר דקות הליכה הגיעו לרחוב בלפור כ-200 מפגינים. היו אלה מפגינים שהיה באמת איכפת להם, רובם בני משפחות אסירים.

אז החלה המהומה הגדולה, שוטרים הת-נפלו על אשה כבת 50, אם אסיר, חבטו בה באלותיהם כאשר היתה שכובה על הארץ. היה זה אות למפגינים ולאנשי הר-מישטרה: אלה הסתערו על אלה ואלה תבטו באלה. הקציר: ארבעה פצועים — אחד עד זוב דם ואחת מעולפת — ושמו-נה עצורים. דווקא שוטרי מישמר-הגבול, שהיוו את הקו השני של ההגנה על בית ראש-הממשלה, הוכיחו התאפקות: "מדוע אנחנו צריכים להרביץ להם?" שאל אחד מהם את מפקד כוח המישטרה במקום.

"כואב להם המצב גם בלי המכות שלנו!" כולם אלות המישטרה לא יכלו למפגי-נים. לניצב אריה איבצן, מפקד המרחב הדרומי, שהגיע בשלב מסוים לזירת הר-התגוששות, היה ברור כי איי אפשר לפזר את המפגינים רק בכוח המכות. לאחר משא-ומתן עם המפגינים הבטיח איבצן לשחרר את כל העצורים ולדאוג לסיידור פגישה בין משלחת המישפחות לבין בגין.

אם של אסיר

"כואב להם גם בלי המכות"

הפגנות

אסירי ציון

נסיגתו של ראש-הממשלה

מהבטחתו לחון אסירים

הזיידה הפגנה אלימה ליד ביתו

מוטי בן התשע עמד על המשאית ש-הוסבה כבמה, כשהוא מוצץ אצבע ואינו מבין מה פשר המהומה סביבו. על זהו היה תלוי שלט כתוב בצבע: "אני רוצה את אבא שלי!" ממול, על גג אחד הבתים המקיפים את כיכר מנורה בירושלים, עמד איש מישטרה לבוש אורחית וצילם את כל באי ההפגנה במצלמת ויראו משוכללת. אחרי-כך אפשר היה ללכת ל-

ההבדל בין 50% ל-80% הוא משמעותי ביותר. גלאס החליט ליוזם פעולה פרל-מנטרית כדי לבצע חגיגה מרחיקת-לכת. "שירותי בצה"ל. תמיר נשאר איתן בדעתו. הוא הורה להתחיל במיון האסירים, כדי לקבוע מי זכאי לחגיגה על-פי אמות-מידה קפדניות. ברור כי מיספר הנחונים יהיה מצומצם ביותר, וכי הדבר לא יתק-רב לממדים של חגיגה כללית.

פרט פיקאנטי: תמיר, שלא שירת מעור-לם בצה"ל, אף שהיה בן 25 במלחמת-העצמאות, קבע שיש לקחת בחשבון את שירותו הצבאי של האסיר, בעת הדיון על זכותו לחגיגה.

גלאס וחבריו לא התייאשו, מתכוננים לפתח פעילות רוזבה למען חגיגה כימעת-כללית.